

AZ ÉN ÉS A VILÁG

Játék a szabadban

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
tanulásban akadályozott
tanulók együttneveléséhez

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

Szk-101-01-AdT

A modult készítette:

Bánki Vera, Szabolcs Csilla

Az adaptációt készítette:

Szekeres Ágota, Szendrődi Szilvia

SULINova
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	6–7 évesek
Ajánlott időkeret	3×45 perc
A modul közvetlen célja	Az iskolába kerülő gyerekek megismerése, előzetes tapasztalataik előhívása, közösségalkotás
A modul tartalma	Akadályokon keresztül a gyerekek a „Tudás várába” jutnak, és a tanítótól mindannyian megkapják a tudás várának kulcsát.
Megelőző tapasztalat	A gyerekek óvodában tanult énekeinek, verseinek, mondókáinak, körjátékainak felelevenítése.
Ajánlott továbbhaladási irány	Szabályalkotás, nagymozgások fejlesztése, szókincsbővítés
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes kompetencia: élményszükséglet, önbizalom
	Kognitív kompetencia: kíváncsiság, készségfejlesztő képesség
	Szociális kompetencia: kommunikatív képességek, empátia, tolerancia, együttműködés, csoportkezelő képesség, szabálykövetés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom (gondolatok, érzelmek, vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése; figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, vers memorizálása), Művészetek (fantáziajátékok létező vagy képzeletbeli lények megjelenítésével, egyszerűbb dalok hallás utáni memorizálása, felidézése), Testnevelés és sport (szabályalakítás, szabálytartás, gyorsaság, állóképesség-fejlesztés, szabadkézi rajzolás)
	Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, dráma, ének, testnevelés, vizuális kultúra
	Modulokhoz: A világ körülöttünk I–II., Együtt, vagy egymással?, Együtt az osztály
Támogató rendszer	Forrai Katalin: <i>Ének az óvodában</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1977. (145, 153, 157, 178–179, 191–192, 204. o.) <i>Ars musica. Énekkönyv a katedrális iskola 1–2. osztálya számára</i> Budapesti Énekes Iskola, Budapest, 1997. (12. o.) <i>Tillárom, haj! Magyar költők vidám versei</i> . Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1978. (15. o.) Reigl Mariann: <i>Az iskolai testnevelés játéka</i> . Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest, 2002. (31–32, 116–117. o.) Bordács Margit–Lázár Péter: <i>Kedveskönyv</i> . Gyerekekért SOS'90 Alapítvány–Dinasztia Tankönyvkiadó Kft., Budapest, 2002. (33. o.) Papházy Éva (szerk.): Ajánlások tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák. suliNova Kht., Budapest, 2006.

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A modul órákra bontva – de egymástól nem távol – érdemes megtartani, mivel az óvodából érkező gyerekek ennél hosszabb ideig biztosan nem tudnak figyelni, koncentrálni (sőt!), még akkor sem, ha játékról van szó. Csoportmunkát azért nem alkalmazunk még, mert nem ismerjük eléggé a gyerekek képességeit, érdeklődésüket. Első osztály legelején a gyerekek meglévő legbiztosabb ismereteire, óvodában tanult játékaikra alapozunk. A differenciálás lehetőségeit is ehhez kötjük. Ahol több választási lehetőséget kínál a modul, ott is arra építünk, hogy mely játékokat ismerhet a legtöbb gyermek. A modult jól használhatjuk a tanév elején, amikor a kellemes idő lehetőséget ad a szabadban történő megvalósításra. Remek lehetőséget biztosít a gyerekek mélyebb megismerésére, a közösség alakítására. A játék folyamán a pedagógus megfigyelheti a tanulókat játék helyzetben, ahol a gyerekek leginkább önmagukat adják, megfigyelheti mozgásukat, szabálykövetésüket, helyzetfelismerő képességüket stb. Ezek értékes információkat rejtenek a pedagógus számára. Ezért javasoljuk, ha megvalósítható, az osztály mindkét tanítója vegyen részt az órákon. Ha a váltás előtti órában tartjuk a foglalkozást, akkor talán a másik pedagógusnak sem olyan nagy probléma a jelenlét. Másrészt ez fokozza az összetartozás-érzetet is. Az egyik tanító lehet a Kulcsok Őre, a másik segít a feladatok lebonyolításában (köralakítás, pályakészítés stb.). A tevékenységekkel hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a gyerekek fantáziája, mozgása fejlődjön, s az együtt játszott játékok során kialakuljon és erősödjön a gyerekek egymás iránti felelősségérzete is.

Érdemes a modul megvalósítására külső helyszínt választani (udvar, közeli park). A II/e és a II/h feladat után tartsunk szünetet!

A modul különböző tevékenységeibe jól be tud kapcsolódni a tanulásban akadályozott gyermek. Nehéz lehet számára a figyelmét folyamatosan fenntartani, ezért erről többször meg kell győződnünk a munka során. A feladatok sokszor mozgásra épülnek – a tanulásban akadályozott gyermekeknek problémájuk lehet a nagymozgással is (mozgások koordinációja, járás, futás stb.), ezeknek a fejlettsége befolyásolhatja a kivitelezés szintjét.

A tanulásban akadályozott gyermekek sajátosságainak pontosabb megismeréséhez hasznos segítséget nyújtanak a tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók fejlesztéséhez készült Ajánlások további kötetei kompetenciaterületenként.

SPECIÁLIS JAVASLATOK AZ ÉRTÉKELÉSEL KAPCSOLATBAN

Ebben az életkorban – nagy egyéni eltérésekkel, de – minden gyerek számára különösen fontos a rendszeres szóbeli pozitív megerősítés, a tanító és a kortársak részéről egyaránt. Minden feladat, próba után jelezzünk vissza a gyerekeknek, a pozitív vonásokat kiemelve, a hiányosságokat további teendőként jelenítve meg! A tanári értékelés mellett fontos, hogy a gyerekek maguk is megfogalmazzák véleményüket saját munkájukról és társaik tevékenységéről is. Segíthetünk például befejezetlen mondatokkal: „Én akkor örültem a legjobban, amikor...”; „Nekem az volt a legrosszabb, hogy...”

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Ki játszik ilyet?					
A tanító az udvaron énekelni kezd egy játékba hívogató dalt, ezzel hívja a gyerekeket. A gyerekek köré gyűlnek, végül együtt játsszák, éneklük a hívogatót. 3 perc		Hangulati előkészítés Helyzetfelismerés Hallási észlelés Emlékezet Ritmusérzék Mozgáskoordináció	Frontális osztálymunka – játék		P1 (Játékba hívogató)
I/b Elkezdődik a játék					
A tanító bevezeti a játékot, amelynek során a gyerekek megszerezhetik a Tudás Várának kulcsát. 4 perc		Figyelem Szövegértés Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetés		P2 (Elkezdődik a játék) Javasoljuk a vár, illetve az oda vezető út megjelenítését vizuálisan is, amit később a gyerekek ki is színezhetnek.
I/c Névkártyák					
A tanító kiosztja az előre elkészített névkártyákat. A gyerekek a nevük alá lerajzolják az óvodai jelüket, és kítűzik a névkártyát. 6 perc		Finommozgás fejlesztése Vizuális emlékezet	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, névkártya (keresztnévvel vagy becenévvel), biztosítótű vagy cérna/madzag	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
					Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA						
II/a Ismerjük meg jobban egymást!						
A	A gyerekek kört alakítanak. A Kulcsok Őre (pedagógus) ismerteti a játék lényegét: a gyerek saját teljes nevének hangos kimondása közben a mellette állónak nyújtja át a labdát. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Önbizalom	Frontális osztálymunka – játék	Gumilabda	P3 (Nevesített labda)
B	A gyerekek kört alakítanak. A Kulcsok Őre (pedagógus) ismerteti a játék lényegét: a gyerek saját teljes nevének hangos kimondása közben a kettővel mellette állónak nyújtja át a labdát. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Önbizalom	Frontális osztálymunka – játék	Gumilabda	P3 (Nevesített labda)
C	A körben álló gyerekek közül előrelép egy, tesz egy tetszőleges mozdulatot, majd érthetően mondja a nevét, és visszalép a helyére. Ezt követően a többiek egyszerre előrelépnek egyet, majd megismétlik a mozdulatot és a nevet. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Ritmusérzék Állóképesség Ügyesség	Frontális osztálymunka – játék		P4 (Egy mozdulat, egy név)
II/b Meseváros						
	A tanító a körben állva elmondja a gyerekeknek, hogy a várba egy mesebeli városon keresztül juthatnak el, és felolvassa Horgas Béla: Meseváros c. versét. 3 perc		Figyelmes hallgatás Szövegértés	Frontális osztálymunka – bemutatás		P5 (Horgas Béla: Meseváros)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Út a tudás várához					
<p>A tanító bemutatja a Meseváros három részét. A gyerekek megtanulják a Mese, mese, mátká című mondókát azért, hogy annak segítségével eljussanak a Mesevárosba. A mondókával fogókat választanak, és fogócskát játszanak a gyerekek.</p> <p>7 perc</p>		Verstanulás Verbális emlékezet Ritmusérzék Mozgáskoordináció Téri tájékozódás Szabálytartás	Frontális osztálymunka – játék		P6 (Mese, mese, mátká) A Meseváros három részének vizuális megjelenítése rajzban
II/d A Csendkirály birodalma					
<p>A gyerekek olyan játékokat játszanak, melyben különböző mozgásokat, érzelmeket, foglalkozásokat, helyzeteket kell megjeleníteniük hang nélkül, mutogatással, mimikával.</p> <p>10 perc</p>		Nonverbális kommunikáció Mozgáskoordináció Szabálytartás Emlékezet	Frontális osztálymunka – játék		P7 (Csendkirály)
II/e Sikeres áthaladás 1.					
<p>A játékok befejeztével a Kulcsok Óre leülteti a gyerekeket, és gratulál a sikeres átjutáshoz. Ennek jeléül átnyújtja a kulcs egy darabját, amelyet a teremben a faliújságra közösen kitűznek. A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal kapcsolatban.</p> <p>5 perc</p>		Szóbeli kifejezőkészség Értékelés Véleménynyilvánítás Empátia	Frontális osztálymunka – megbeszélés		P8 (Sikeres áthaladás 1.) A nagy kulcs egy darabja
II/f Út az Állatok kerületéhez					
<p>A gyerekek háromfős csoportokat alakítanak, és így, mint vonatok, mondókát mondva elindulnak az Állatok kerületéhez.</p> <p>10 perc</p>		Kapcsolatépítés Mozgáskoordináció Ritmusérzék Verbális emlékezet Vezetési képesség Együttműködés	Frontális osztálymunka – csoportalakítás, játék		P9 (Út az Állatok kerületéhez)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/g Az Állatok kerületében					
A gyerekek különböző állatokat utánzó, állatneveket tartalmazó játékot játszanak el. 30 perc		Mozgáskoordináció fejlesztése Figyelem Emlékezet Állóképesség Szabálytartás Együttműködés	Frontális osztálymunka – játék		P10 (Az Állatok kerületében)
II/h Sikeres áthaladás 2.					
A játékok befejeztével a Kulcsok Őre leülteti a gyerekeket, és gratulál a sikeres átjutáshoz. Ennek jeléül átnyújtja a kulcs második darabját, amellyel az első részt közösen kiegészítik a falirészen. A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal kapcsolatban. 10 perc		Szóbeli kifejezőkészség Értékelés Véleménynyilvánítás Empátia	Frontális osztálymunka – megbeszélés		A nagy kulcs második darabja
II/i Út az Ügyesség földjére					
A Kulcsok Őre ismét gratulál az átjutáshoz, és elmondja, hogy a további út repülővel, tűzön-vízen át vezet. A gyerekek eljátsszák a Tűz, víz, repülő c. játékot. 10 perc		Figyelem fejlesztése Mozgáskoordináció Téri tájékozódás Állóképesség Szabálytartás	Frontális osztálymunka – játék		P11 (Út az Ügyesség földjére)
II/j Az Ügyesség földjén					
A gyerekek csoportokban ügyességi feladatokat oldanak meg, így kelnek át az Ügyesség földjén. 20 perc		Mozgáskoordináció fejlesztése Téri tájékozódás Egyensúlyérzék Ügyesség Játékfigyelem Szabálykövetés	Frontális osztálymunka – játék		P12 (Az Ügyesség földjén)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Sikeres áthaladás 3.					
A feladatok sikeres teljesítése után a gyerekek közösen, kézfogással, mondókával kísérvé kísétálnak a meséből. A játék végén, a pedagógus ünnepélyesen átadja a kulcs utolsó darabját. A gyerekek a kulcs darabjait összeillesztve a Tudás várának megérdemelt lakóiként léphetnek be az iskola kapuján. A kapun belépve a Kulcsok Óre mindenkinek a nyakába akaszt egy „saját kulcsot”. 10 perc		Kapcsolatépítés Figyelem Emlékezet Ritmusérzék Képzlet	Frontális osztálymunka – játék		P13 (Sikeres áthaladás 3.) A nagy kulcs harmadik darabja, kis kulcsok (annyi darab, ahány gyerek van)
III/b Értékelés					
A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal, önmagukkal, társaikkal kapcsolatban.		Értékelés Véleménynyilvánítás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetés		

ADAPTÁLT TANÁRI MELLÉKLETEK

P2 ELKEZDŐDIK A JÁTÉK

A tanítónő leülteti a fűre, pokrócra a gyerekeket, és elmond nekik egy történetet.

„Gyerekek! Nem is olyan régen, ti még óvodások voltatok. Most már olyan nagyok és ügyesek lettetek, hogy eljöttetek ide az iskolába. Igen ám, de csak akkor lesztek igazi iskolások, ha néhány mesebeli akadályon átjutva együtt megszerzitek a Tudás várának kulcsát!”

(Fontos, hogy végig hangsúlyozza azt a tanító, hogy együtt érdemes dolgozniuk, mert ezzel is építi, alakítja a közösséget, erősíti az összetartozás érzését a gyerekekben.) „De nem kell félnetek! Én vagyok a Kulcsok Óre, és végig segíteni foglak titeket az úton!”

Tegyen fel néhány kérdést azzal kapcsolatban, hogy a gyerekek szeretnének-e bejutni a várba, s ha igen, akkor miért. Mi lehet a Tudás vára? Ebből a motiváltságukról kap némi képet. **Tanulásban akadályozott gyermekeknél a motiváció felkeltése mindig feladatunk.** A beszélgetés után az üldögélő gyerekeknek mondja el, hogy a jó eredményhez nekik is jobban meg kell ismerniük egymást.

P4 EGY MOZDULAT, EGY NÉV

Figyelje meg a pedagógus, hogy milyen mozdulatot tesz a gyerek, milyen érzelmeket árul el a mimikája, milyen a hanglejtése, a hangereje a bemutatkozásnak, milyen az összhatás a beszéd és a mozgás között! Ha van idő, akkor akár kérdéseket is fel lehet tenni ezekkel kapcsolatban a tanulóknak. Kinek a mozdulata tetszett, melyik volt ötletes, ki tudna néhányat felsorolni, ki hogyan érezte magát a gyakorlat közben stb.

Nagyon fontos tanulásban akadályozott gyermekeknél, hogy képet kaphatunk a mozgás összerendezettségéről, kivitelezéséről.

Ezekben a feladatokban jól teljesíthet a tanulásban akadályozott gyermek, mivel az emlékezetét nem terheljük meg.

P8 SIKERES ÁTHALADÁS 1.

A nagy kulcsot a tanítónak előre el kell készíteni kartonból, és három részre vágni. **A kulcsrészeket az előre elkészített váralapon is gyűjthetik.** Minden „sikeres áthaladásnál” megkapják a gyerekek a nagy kulcs egy darabját. A beszélgetés végén, ha van idő, mindenki dobjon labdát egy olyan gyerekeknek, akinek már tudja a nevét. Beszéljünk arról, hogy vajon miért neki jegyezte meg a nevét?